

Bjørn Ivar Vasaasen
Simon Darres veg 34
2624 Lillehammer
E- post: bjornivarvasaasen@gmail.com

Norges Vassdrags- og energidirektorat – NVE
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Dato: 26.03.2024

Høringsuttalelse til revisjonsdokument for Aurlandsvassdraget

Vi viser til revisjonsdokument fra Hafslund Eco, datert desember 2023, i forbindelse med vilkårsrevisjon for Aurlandsvassdraget, saksnr. 201400584.

Forvaltningen av norske lakse- og sjøørretvassdrag har flere mål. I tillegg til å sikre en god økologisk tilstand, er det også et mål om å legge til rette for sportsfiske, herunder utvikle fiskebestandene med sikte på høsting av et overskudd og økt avkastning til beste for rettighetshavere og fritidsfiskere.

Den økologiske tilstanden og utøvelsen av sportsfiske i et vassdrag har sammenfallende interesser. God økologisk tilstand gir produksjon og vekst i fiskebestandene, som kommer sportsfiskerne til gode. Et aktivt sportsfiske bidrar til folkehelsen, inntekter til lokalsamfunn og oppmerksomhet omkring forhold rundt et vassdrag som er viktige med hensyn til forskning og forvaltning. Sportsfiskerne er en viktig samarbeidspartner, og kan komme med synspunkter og innspill basert på lokalkunnskap og erfaringer som kan være nyttige å ha med seg i forvaltningen av et vassdrag.

I det følgende vil vi i hovedsak peke på noen problemstillinger som berører sportsfisket, og noen betraktninger rundt dette basert på vår samlede erfaring fra sportsfiske i Aurlandselva gjennom mange år, hvor de eldste av oss har fisket der siden slutten på 1960- tallet.

Historikk og status

Revisjonsdokumentet inneholder ingen større beskrivelse av Aurlandsvassdragets betydning som sportsfiskeelv. Vi antar at dokumentet tar denne kunnskapen for gitt, og tolker det dit hen at sportsfiske ligger til grunn som et sentralt premiss for det videre arbeidet med Aurlandsvassdraget.

Som kjent var Aurlandselva i sin tid regnet for en av verdens beste sportsfiskeelver på sjøørret. I tillegg ble det fisket et betydelig kvantum med laks. Fra midten av 1800- tallet og helt frem til utbyggingen på 1970- tallet ble det jevnlig tatt mellom 2000-5000 kilo med laks og sjøørret (laksereg.no). Svært få elver kunne vise til tilsvarende fangster pr km elv. Etter utbyggingen falt fangstene, før de kollapset på midten av 1980- tallet, og har siden vært svært lave.

I 2023 ble det ifølge Statistisk sentralbyrå (SSB) tatt flere sjøørreter både i Lærdalselva, Årdalselva, Fortunselva, Jostedøla og Nærøyelva enn i Aurlandselva. Fra å ha toppet sportsfiskefangstene før utbyggingen (med betydelig høyere sjøørretfangster enn de fleste andre elver), er Aurlandsvassdraget i dag det vassdraget som gir lavest fangster sammenliknet med omkringliggende elver hvor det drives sportsfiske. Fallhøyden for Aurlandsvassdraget har med andre ord vært særlig stor. Sjøørreten i Aurland har i dag bestandsstatus som «Dårlig». Laksen har bestandsstatus som «Svært dårlig». For begge artene er vannkraftutbygging vurdert til å ha stor negativ effekt (Miljødirektoratet). I tillegg er det ål i vassdraget, hvis status for oss er ukjent.

Det er lagt ned et betydelig arbeid i form av forskning og tiltak for å bedre forholdene for laks og sjøørret i Aurlandsvassdraget. Vi mener likevel at bortfallet av utløpsosen på Vassbygdvannet som gyteplass, mangeårig vandringshinder mellom Vassbygdvannet og Aurlandselva, mangeårig tap av fisk i vanninntak/Vangen 4, bortfall av naturlige vannsystemer (spesielt i Vassbygdi) som gyte- og oppvekstområder, redusert vannmengde generelt i vassdraget og redusert vanntemperatur har hatt svært negativ betydning for fisk og akvatisk fauna, og som har vært vanskelig å kompensere, selv med tiltakene som til nå er gjennomført.

Vannføring

Vassbygdelva med sideløp er helt avgjørende for fiskeproduksjonen i Aurlandsvassdraget. Her må det komme på plass en minstevannføring i tråd med elveeierlagets krav om et minimum på 2 m³/s. I tillegg må økt nedbør som måtte følge av klimaendringer komme elva, fisken og det biologiske mangfoldet til gode. Det er også pekt på økt sommervannføring i Aurlandsdalen som et positivt tiltak.

Hovedtyngden av sportsfisket skjer i Aurlandselva nedstrøms Vassbygdvannet. Inngåtte avtaler om vannføring mellom regulanten og elveeierlaget må i hovedsak videreføres, men med tillegg om en minstevannføring på 30 m³/s gjennom hele fisesesongen. Dette er avgjørende dersom sportsfisket skal tillegges vekt i revisjonsprosessen.

I revisjonsdokumentet foreslås det en minstevannføring på 20 m³/s ut juli måned. Dette av hensyn til henholdsvis vekst for ungfisk og en mulig forskyvning i oppgangen av gytefisk de senere årene. Vi fraråder sterkt en vannføring på 20 m³/s i siste halvdel av juli. Effekten for vanntemperaturen er forventet å være liten, det vil kunne bremse oppvandringen i en viktig periode for stor laks og stor sjøørret og det vil gå utover et historisk sportsfiske.

Siste halvdel av juli og begynnelsen av august er regnet for å være den viktigste/beste oppgangstiden på stor sjøørret i Aurlandselva. Det er også en viktig oppgangstid for stor- og mellomlaks. Den store fisken er viktig både for produksjonen i vassdraget og for et attraktivt sportsfiske (julfisket etter stor sjøørret i Aurland er historisk sett særlig høyt ansett og høyt prissatt). Da det er klare sammenhenger mellom både vannføring og oppvandring, og mellom vannføring og et godt fiske, må verken oppvandringen eller sportsfisket påvirkes negativt av for lav vannføring i denne viktige perioden. Det vil kunne medføre en aktiv påvirkning til forskyvning oppgang, noe som ikke er ønskelig dersom dette fenomenet skulle stemme. Flere fiskestrekninger vil også bortfalle som aktuelle fiskeplasser på 20 m³/s. En god vannføring skaper rolige partier mellom hovedstrømmen og land, med riktig dybde og strømhastighet, som fisken trekker inn på. Her finner man det beste fisket. Ved for lav vannføring trekker fisken ut i de dypere og striere årene av elva, og blir stående der, eller vandrer videre uten å være særlig bitevillig. Dette er et kjent fenomen både fra Aurland og andre elver. Fenomenet blir særlig tydelig når fiskemengden er liten.

Det må videre slippes «lokkeflommer» for å stimulere til fiskevandring. Mengde og frekvens må skje i samråd med faglige råd, elveeierlaget og øvrige sportsfiskeinteresser. «Lokkeflommene» må ikke skje i en form som medfører et plutselig fall i vanntemperaturen, da dette vil ha negativ effekt både på økologi, fiskevandring og bitevillighet.

Vanntemperatur

Vanntemperaturen ble vesentlig endret etter utbyggingen, og er vurdert til å være en kritisk flaskehals både for økologisk produksjon og for sportsfiske. Sammenhengene for begge er godt kjente. Det må derfor ses på (nye) metoder for å øke vanntemperaturen i vassdraget, herunder eksempelvis topptapping/tapping fra ulike vannsjikter i magasiner. Så vidt oss bekjent, gjøres dette flere steder i

verden. Det er videre pekt på at økt sommervannføring gjennom Aurlandsdalen kan påvirke temperaturen positivt.

Tiltak som vil øke vanntemperaturen vil med stor sannsynlighet oppjustere elvas produksjonspotensial. For laks og sjøørret vil det sannsynligvis bety økt næringstilgang, raskere vekst og tidligere smoltifisering. Tidligere smoltifisering er ensbetydende med økt naturlig produksjon. En økning av vanntemperaturen vil også stimulere fiskens vandring, bevegelse og bitevillighet, som gir et bedre sportsfiske. Vi er også opptatt av kombinasjonen mellom vanntemperatur og produksjon av store insekter som vårfluer, steinfluer og døgnfluer. Vi er særlig bekymret for døgnfluer, som er på sterk tilbakegang i flere regulerte vassdrag. En merkbar tilbakegang av disse insektene etter utbyggingen ble også påpekt av sportsfiskere som fisket i Aurland både før og etter at vassdraget ble bygget ut (Aamodt, 1984). I tillegg til å være en viktig matkilde for ungfisk, er disse store insektene også viktige «vakgivere» for større fisk, som øker bitevilligheten og følgelig gir et bedre fiske.

Vangen 1

Gytefisketellingene har vist en jevn nedgang i antall gytefisk de senere årene. Gjennom et strengt fangstregime, samt selektivt uttak av fisk på frivillig basis, gjør sportsfiskerne en innsats for at antall gytefisk ikke skal bli enda lavere. Vi har også bidratt med fisk til merkingsprosjekter, der målet har vært å kartlegge vandringen til både liten og stor fisk i Aurlandsvassdraget og i sjøen. Hvis vi har forstått dataene riktig, kan det blant annet tyde på økt aktivitet av gytefisk i området der vannutslippet fra Vangen 1 kommer ut i Vassbygdvannet (Dahlmo, 2022). Her ønsker vi en utredning om hvorvidt gytefisk oppsøker dette vannutslippet (og evt. andre vannutslipp dersom dette finnes), og om de blir stående der gjennom høsten, i stedet for å gå opp i Vassbygdelva for å gyte. Det er et kjent fenomen at slike vannutslipp kan tiltrekke seg fisk.

Smolt/settefiskanlegget

Tidligere ble det gjennomført smoltfellefangst for å kartlegge smoltutvandringen fra Aurlandsvassdraget. Denne ble stoppet etter at det ble pekt på at en stor andel av smolten sannsynligvis døde som følge av selve fangsten og håndteringen. Det må gjenopptas en systematisk smolttelling for å få konkret kunnskap om smoltutgangen i vassdraget, og det må brukes metoder som ikke medfører død på smolt.

Videre mener vi at det bør vurderes smoltproduksjon som et prøveprosjekt/ «nødhjelpsprosjekt». Som kjent ble regulanten pålagt utsetting av smolt etter utbyggingen, men hvor dette ble stoppet på 90-tallet med argumenter om lav tilbakekomst og liten genetisk variasjon på smolten. Vi mener å huske at gjenfangsten av settefisk (sjøørret) gjennom sportsfiske var på ca 15%. Videre mener vi å huske en påstand om at det ble produsert smolt av «dårlig kvalitet». Dersom dette skulle stemme, foreslår vi en nødvendig opprusting av settefiskanlegget for produksjon av utvandringssklar smolt av sjøørret av «god kvalitet» ved hjelp av nye og moderne metoder som gjør smolten mer robust og som hensyntar genetisk variasjon på en bedre måte enn tidligere. Da kan man også i et sportsfiskeperspektiv se på muligheter for et større fangstuttak, herunder av fettfinneklippet fisk, mot at for eksempel villfisk fredes. Vi er godt kjent med diskusjonen rundt smoltproduksjon, og vi støtter mest mulig naturlig produksjon i vassdraget, men ønsker likevel å foreslå dette som et prøveprosjekt.

Fisketrappa på osen

I revisjonsdokumentet hevdes det at fisketrappa på utosen av Vassbygdvannet fungerer både på opp- og nedvandring. Vi kjenner til prosjekter som har vist dette, men vi savner en mer omfattende og kontinuerlig overvåkning over tid som kan si noe konkret om hvor stor vandringen er mellom elva og

vannet/vannet og elva mens lemmen er hevet. Dette også av hensyn til vandring av ål i vassdraget, der kunnskapsgrunnlaget er lite.

Reguleringslemmen på osen

Utosen fra Vassbygdvannet var som kjent en av vassdragets viktigste gyteplasser før utbyggingen. Denne ble ødelagt med etableringen av reguleringslemmen på osen, som demmer opp Vassbygdvannet etter at fiskesesongen er slutt. Isolert sett mener vi at reguleringslemmen bør fjernes med mål om å reetablere utosen som gyteplass og for å sikre fri vandring for fisk, men har samtidig ikke kompetanse på å bedømme konsekvenser for reguleringen. Det må uansett ses på løsninger som kan bidra til å stimulere til gyting der igjen.

Videre må lemmen senkes på en tid som i størst mulig grad tar hensyn til hva som anses som gunstig for utvandring av fisk om våren.

Varegrind, Vangen 4

Tap av fisk i Vangen 4 har vært et diskusjonstema i mange år. Det ble dokumentert at det gikk inn fisk i der, og vi er derfor svært fornøyde med at ble etablert varegrind foran inntaket. Varegrinda må bli stående hele året, og bli en fast innretning for å sikre at det ikke går fisk i tunnelen/turbiner.

Restaurering av sideløp

I revisjonsdokumentet vurderes restaurering av Tivesja som et ytterligere tiltak. Vi mener at dette må gjennomføres.

Vannkvalitet

Man må overvåke vannkvaliteten i vassdraget for å sikre at den ikke påfører skade på fisk og fauna (mht. oksygen, gassovermetting osv).

Tilstandsundersøkelse/Vassbygdvannet

Ifølge revisjonsdokumentet er Aurlandsvassdraget svært godt undersøkt, og at kunnskapsgrunnlaget i denne saken er høyt sammenlignet med andre revisjonssaker. Ifølge dokumentet foreligger det derfor ingen konkrete planer om å supplere kunnskapsgrunnlaget med en egen økologisk tilstandsundersøkelse av Vassbygdvannet. Vi er enige i at kunnskapen om Aurlandsvassdraget er høy sammenliknet med mange andre vassdrag. Likevel har ikke alle vassdrag i andre revisjonssaker en stor og dyp innsjø midt i vassdraget, noe som kan skille Aurlandsvassdraget fra mange andre vassdrag og saker. I tillegg er det bred enighet om at Vassbygdvannet sannsynligvis har stor betydning for fisk og økologi i vassdraget. Dersom det er slik at kunnskapen om vassdraget er stor både ovenfor og nedenfor Vassbygdvannet, men mangelfull for den delen av vassdraget (Vassbygdvannet) som kanskje har vært sterkt medvirkende til at Aurlandsvassdraget var et så betydelig fiskevassdrag som det var før utbyggingen, mener vi at en tilstandsundersøkelse er relevant. Vi tror reguleringen har medført konsekvenser for hele vassdraget, inkl Vassbygdvannet, og at det derfor bør gjøres en tilstandsundersøkelse for å oppnå en bedre forståelse av innsjøens økologiske betydning. Dette gjelder selvsagt for sjørørret og laks, men også for andre fiskearter, eksempelvis ål hvor vi oppfatter kunnskapen som liten, samt insekter og øvrig fauna. Som tidligere nevnt er det blant annet grunn til å få mer kunnskap om døgnfluer, da disse er på sterk tilbakegang i flere regulerte vassdrag (eks; Rena, Hemsila).

Overvåknings- og tiltaksprogrammet

Vi støtter overvåknings- og tiltaksprogrammet for Aurlandsvassdraget, og mener at dette i sin helhet må fortsette. Vi ber om at tiltak som berører kjente fiskeplasser gjøres i tett dialog med grunneiere og sportsfiskere som er godt kjent på de aktuelle strekningene, med mål om gode tiltak som ivaretar både økologiske forhold og sportsfiskeinteresser. Eksempler her er «harving» av elvesubstrat, som på enkelte partier kan endre plasseringen av steiner, standplasser for fisk og strømforhold, og som i verste fall kan ødelegge fiskeplasser. Andre eksempler er tilførsel av vann fra hovedelva inn i sideløp, der fiskeplasser kan bli ødelagte ved at større mengder vann blir ført ut av hølen og ned i sideløpet. Vi støtter selvfølgelig tiltakene med harving og sideløp, men det er avgjørende at det skjer i dialog med sportsfiskeinteressene slik at man kan finne gode løsninger som kan ivareta både økt produksjon og utøvelsen av sportsfiske. Dette også av hensyn til grunneiere, slik at kvaliteten på deres tilbud til sportsfiske ikke blir forringet.

Eldre sportsfiskere som har opplevd Aurlandselva både før og etter utbyggingen forteller at det tidligere «pilte» ørretunger i alle sideløp til hovedelva. Vi har ingen grunn til å betvile dette. Som sportsfiskere går vi langs elva gjennom hele sesongen, og til alle tider av døgnet, og har et blikk for det som skjer rundt oss. I dag ser vi imidlertid ikke ungfisk i sideløpene. Vi vet det settes øyerogn av laks der, og EL-fiske viser at det er ungfisk der, men vi ønsker å stille spørsmålet om det ikke også kan/bør settes ut rogn med aure. Vi forstår faglige argumenter om at elvearealet gir noen begrensninger med hensyn til antall fiskeunger pr. kvadratmeter vs mattilgang, overlevelse osv, men vi ønsker likevel en diskusjon om nedgraving av aurerogn bør vurderes som et prøveprosjekt. Her må det følges også ses på predasjon i oppvekstområdene for ungfisk.

Revisjonsdokumentet oppfatter at det ikke er mangel på gyte- og oppvekstarealer eller for lav produksjon av yngel og ungfisk som er den viktigste flaskehalsen for produksjon av laks og sjøørret i vassdraget i dag, men for lavt innsig av gytefisk på grunn av lav sjøoverlevelse. Ifølge dokumentet kan ikke dette avbøtes verken ved å øke minstevannføringen i Vassbygdelfa eller ved biotopiltak. Vi er enige i at situasjonen for anadrom fisk er kompleks, og er klar over utfordringene i sjøfasen, men ettersom gyte- og oppveksthabitatene er lokalisert i et regulert vassdrag, er det nettopp desto viktigere å optimalisere disse forholdene så langt det er mulig innenfor en vilkårsrevisjon. Multiconsult har også pekt på dette, som også forventer at dette i neste omgang vil legge press på bærekraftige miljøløsninger i sjøen, f eks knyttet til oppdrettsvirksomhet.

Videre ber vi om at det i overvåknings- og tiltaksprogrammet rettes et spesielt fokus på predasjon fra oter på gyteplassene om høsten.

Sognefjorden

Gjennom innsendte krav om vilkårsrevisjon, er det pekt på mulige konsekvenser for livet i Sognefjorden som følge av kraftutbygginger. Vi oppfatter videre den helhetlige kunnskapen om livet i fjorden som mangelfull. Vi oppfordrer derfor til å bidra med midler til forskningsprosjekter i Sognefjorden, slik også revisjonsdokumentet åpner for. Dette gjelder prosjekter som kan gi kunnskap om livet i fjorden generelt, og ikke minst prosjekter som kan gi bedre kunnskap om livet til anadrom fisk i Sognefjorden som sokner til Aurlandsvassdraget.

Avsluttende betraktninger

En vilkårsrevisjon er en kompleks prosess, og den inneholder helt sikkert en rekke øvrige krav og miljøfaglige råd som ikke er behandlet i vår høringsuttalelse. Vi tar det for gitt at slike momenter hensyntas i den videre prosessen. Vi er uansett opptatt av at det gjennomføres tiltak som bedrer miljøtilstanden i vassdraget. Dette må skje i samråd med elveeierlaget og i tråd med miljøfaglige råd og anbefalinger. Vi er også opptatt av at sportsfiske må tillegges betydelig vekt.

Aurlandselva er en svært kjent sportsfiskeelv, og er beskrevet i flere bøker og artikler både nasjonalt og internasjonalt. Sportsfisket i Aurlandselva er beskrevet allerede tilbake til 1840- årene, noe som gjør elva til en av de tidligste elvene i Norge hvor det ble drevet sportsfiske. Sportsfiskerne var også de første turister til Aurland. Fisket er videre godt dokumentert i kilder og litteratur gjennom hele perioden frem til i dag. Elvas renommé, kraftutbyggingens negative konsekvenser for vassdraget og den negative utviklingen for sjøørreten i Sogn i dag, gjør det spesielt viktig å optimalisere forholdene i Aurlandsvassdraget for å bedre den økologiske tilstanden, og for å styrke det historiske sportsfisket som har stått sentralt i Aurland gjennom snart 200 år. Dette må skje selv om også andre faktorer utenfor kraftutbyggingens influensområde påvirker sjøørreten og laksen i Aurland. Den økologiske tilstanden, og den dramatiske nedgangen i fangstene som følge av utbyggingen, inntrådte *før* faktorer som i dag utgjør en del av det kjente trusselbildet mot laks og sjøørret i Sogn.

I revisjonsdokumentet diskuteres økt vannføring og økt vanntemperatur opp mot kraftproduksjon og kost/nytte. Som sportsfiskere og lekmenn har vi verken kapasitet eller faglige forutsetninger for å gå inn i de teknisk-/økonomiske beregningene som er gjort i dokumentet. Som sportsfiskere i Aurlandselva gjennom mange år, har vi imidlertid sett utviklingen på nært hold. Gjennom egne erfaringer, historiske kilder og den kunnskap som foreligger gjennom flere års forskning i Aurlandselva, er vi av den klare formening at vannmengde og vanntemperatur har stor betydning for tilstanden i elva, og at en reduksjon av disse faktorene etter utbyggingen har medført store konsekvenser både for biologisk mangfold og for utøvelsen av sportsfisket.

Revisjonsdokumentet ser videre på tap av kraft som følge av eventuelle tiltak og pålegg gjennom vilkårsrevisjonen blant annet opp mot *klimakrisen* og etterspørselen etter fornybar energi. Her mener vi at også *naturkrisen* må tillegges betydelig vekt med tanke på behovet for å ta vare på- og restaurere natur. Redusert produksjon/forbruk av kraft vil opplagt få konsekvenser for samfunnet. Det er imidlertid bred politisk og faglig enighet om at også tap/reduksjon av natur og økosystemer er en vel så stor utfordring for mennesker og samfunn framover. Klimakrisen og naturkrisen må følgelig ses i sammenheng. Her viser vi blant annet til FNs dekode, hvor perioden 2021-2030 er utpekt til verdens tiår for restaurering av forringet/ødelagt natur/økosystemer som et avgjørende tiltak for å bekjempe klimakrisen.

Vi er ikke i tvil om at tiltak jf. krav og faglige anbefalinger vil koste, men at betydelige kostnader må forventes i en revisjonsprosess sett i lys av at de påpekte forhold er ansett som kritiske faktorer for fisk og fauna i flere utredninger, og at de er sterkt medvirkende til et dårligere fiske. Etter utbyggingen ble regulanten pålagt fiskeutsettinger som kompensasjon for de ødelagte kvalitetene i vassdraget, der målet følgelig var at sportsfisket ikke skulle lide av utbyggingen. Slik har det ikke gått.

Vi mener at det gjennom revisjonen må iverksettes betydelige tiltak til fordel for fisk, akvatisk fauna og sportsfiske, og at det må forventes følger for kraftproduksjonen gjennom en vilkårsrevisjon av et kategori 1.1- vassdrag. Vassdragets historiske posisjon, laksens kritiske bestandsstatus, elvas renommé som sjøørretelv og elvas videre potensial som sportsfiskeelv tilsier at den er hjemmehørende blant landets høyest prioriterte vassdrag med utbedringsmuligheter gjennom en vilkårsrevisjon.

Spesielt tiltak for økt vannføring og økt vanntemperatur blir etter vår mening særlig relevant, da utbyggingen av Aurlandsvassdraget medførte svært negative konsekvenser for nettopp vannføringen og vanntemperaturen i vassdraget. Dette resulterte i reduserte gyte- og oppvekstarealer, reduserte livsvilkår for innsekter, fauna og fisk, og reduserte sportsfiskekvaliteter.

Oppsummering

- Sammen med målet om en best mulig økologisk tilstand i vassdraget, må også sportsfisket hensyntas i betydelig grad.
- Fra å ha vært en av verdens beste sjøørretelver, mener vi at fallhøyden i fangstene fra Aurlandsvassdraget har vært særlig stor sammenliknet med andre elver i regionen. Årsakene til dette må belyses. Trenden inntraff lenge før andre påpekte trusselfaktorer, som f eks lusesituasjonen som følge av oppdrettsnæringen i sjøen.
- Det må komme på plass en minstevannføring i Vassbygdi. Økt nedbør som følge av klimaendringer må også komme vassdragets økologiske tilstand til gode. Vannføringen i Aurlandselva nedstrøms Vassbygdvannet må ikke være mindre enn 30 m³/s gjennom hele fiskesesongen. Det må også gjennomføres slipp av «lokkeflommer» for å stimulere til fiskevandring. Det må videre jobbes for å øke vanntemperaturen i vassdraget, f eks gjennom topptapping.
- Det må utredes om gytefisk blir stående i vannutslippet fra Vangen 1 i Vassbygdvannet om høsten i stedet for å gå opp i Vassbygdelva for å gyte. Det må igangsettes telling/overvåkning av smoltutgangen, og det bør vurderes et prøveprosjekt med smoltproduksjon. Det bør også vurderes nedgraving av rogn med aure
- På utosen av Vassbygdvannet må gjennomføres en kontinuerlig overvåkning av fisketrappa mht opp- og nedvandring. Det må også vurderes fjerning/regulerings-/bruksendringer av reguleringslemmen for å stimulere til gyting og fiskevandring. Varegrinda foran Vangen 4 må bli en fast innretning for å sikre at det ikke går fisk i tunnelen/turbiner.
- Arbeidet med sideløp må fortsette, herunder Tivesja som et ytterligere tiltak. Predasjon både i hovedløp og sideløp må tas på alvor (f eks fra oter). Overvåknings- og tiltaksprosjektet må videreføres, og skje i tett dialog med sportsfiskeinteresser for å sikre gode løsninger som hensyntar både fisk, fauna og sportsfiske.
- Status og flaskehalser for store insekter må kartlegges. Dette gjelder spesielt døgnfluer. Det må sikres god vannkvalitet i vassdraget mht fisk og fauna, og det bør gjennomføres en økologisk tilstandsundersøkelse av Vassbygdvannet.
- Vi oppfordrer til økonomisk støtte til forskningsprosjekter i Sognefjorden.
- Tap av kraft og inntekter må forventes i en vilkårsrevisjon av et vassdrag med 1.1- status. I tillegg må klimakrisen og naturkrisen ses i sammenheng.

Lillehammer, 26. mars 2024

Med vennlig hilsen

Bjørn Ivar Vasaasen
Sportsfisker

Jan Ove Vasaasen
Sportsfisker

Trygve Reistad
Sportsfisker